

12. Yudenko O.I. Anhliiska mova dlia studentiv ta aspirantiv vyshchyykh mystetskykh navchalnykh zakladiv. available at: <http://art-books.livejournal.com/105604.html> (access September 10, 2012).

Аннотация

Людмила Глушок

Особенности обучения иностранному языку студентов факультета искусств по специальности «Изобразительное искусство» в Хмельницкой гуманитарно-педагогической академии

В статье рассматривается проблема профессионально-ориентированной иноязычной подготовки студентов-бакалавров факультетов искусств по специальности «Изобразительное искусство», в частности в Хмельницкой гуманитарно-педагогической академии. Автор выясняет степень исследования выдвинутой проблемы на современном этапе и определяет важность коммуникативной, личностно- и профессионально ориентированной направленности подготовки будущих специалистов с целью их эффективного общения в академической и профессиональной среде в области изобразительного искусства. Проанализировано особенности курса «Английский язык для профессиональных целей», в частности профессионально-ориентированное содержание обучения, учебно-методическое обеспечение; описан процесс формирования грамматической и лексической профессиональной компетенции, навыков профессионального чтения и письма с помощью четко определенной тематики профессионально ориентированных текстов, подобранной терминологической лексики и комплекса лексико-грамматических упражнений, словарей. Указана также необходимость использования современных интерактивных и информационных форм обучения, игровых приёмов.

Ключевые слова: профессионально ориентированное обучение и общение, изобразительное искусство, профессиональная коммуникативная компетенция, «Английский язык для профессиональных целей», терминология по специальности, профессионально ориентированные тексты, ролевая игра, лексические и грамматические упражнения, глоссарий, профессиональная деятельность на английском языке.

Summary

Liudmyla Hlushok

English Teaching Peculiarities of Faculty of Arts Students on «Fine Art» Specialty at Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

The article deals with the problem of professionally oriented foreign language training of Bachelor degree students on «Fine Art» specialty of the Faculty of Art at Khmelnytskyi Humanitarian Pedagogical Academy in particular. The author determines the degree of the given problem research at present stage, the importance of communicative, personal and professionally oriented prospective professionals training with the purpose of their effective communication in academic and work-related environments in fine arts domain has been outlined. The peculiarities of the course «English for Professional Purposes», particularly the professionally oriented course content, teaching and methodological aids have been analyzed in the article. The process of formation of grammatical and lexical competence, professional reading and writing skills with the help of precisely defined subject matter of professionally oriented texts, determined terminological lexis and complex of lexical and grammatical exercises, dictionaries has been described in details. The necessity of the use of interactive and IT educational technologies, gaming technique are identified too.

Key words: professionally oriented foreign language training and communication, fine arts, professional communicative competence, «English for Professional Purposes», professionally oriented texts, role game, lexical and grammatical exercises, glossary, professional activity in English.

Дата надходження статті: «4» серпня 2014 р.

УДК 371.59-057.875

ЛЮДМИЛА ГУЦОЛ,

викладач

(м.Хмельницький)

Значення студентського самоврядування у процесі самореалізації особистості

Стаття присвячена висвітленню проблем самореалізації студентської молоді у ВНЗ. Проаналізовано наукові дослідження, визначено мету, функції, принципи, напрями студентського самоврядування. Висвітлено загальні аспекти та значення студентського самоврядування у процесі самореалізації особистості, розкрито потенціал студентського самоврядування у формуванні соціально зрілої особи, розвитку управлінських, організаторських, комунікативних здібностей, соціальної активності, громадської відповідальності та свідомості, гармонійного розвитку студентської молоді.

Ключові слова: студентське самоврядування, особистість, самореалізація.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Розбудова громадянського суспільства в Україні і встановлення демократичних відносин між державою та особистістю, потреба активної участі громадян у вирішенні проблем на державному і на особистісному рівні обумовлюють актуальність проблеми самореалізації студентів у ВНЗ. Оскільки студентське самоврядування є одним із

важливих показників активності молоді у громадському житті, розглянемо його значення саме у процесі самореалізації особистості.

Аналіз досліджень і публікацій... Проблема організації діяльності органів студентського самоврядування та його виховне значення розглядається у дисертаційних дослідженнях Л. Шейної, К.Потопи, Ю.Кращенко, В.Мокляк та ін. Автори підкреслюють особливу роль органів студентського самоврядування у житті студентів ВНЗ, зазначають, що органи студентського самоврядування поєднують усі сфери життя студентської молоді.

Аналіз психолого-педагогічних джерел свідчить, що найбільш актуальною проблемою у вищому навчальному закладі є організація діяльності органів студентського самоврядування (В. Астахова, В.Базилевич, І.Бех, В.Бондар, Я.Бурлака, О.Дубасенюк, О.Киричук, В.Кузь, Н.Ніколаєвський, В.Портних, І.Смирнов, М.Стельмахович, Т.Степура, В.Сластьонін, Л.Філінська, О.Якуба та ін.).

Проблема самоврядування представлена у наукових дослідженнях Л.Божович, Л.Буева, І.Зязюна, З.Зикова, А.Капської, В.Караковського, М.Красовицького, Т.Кириленко, В.Семиченко, С.Сисоева, які розглядаються організаційні аспекти самоврядування студентів, проблеми їхньої соціальної зрілості та самореалізації, становлення студентів як суб'єктів життєвої творчості, виховання гуманістичних цінностей, формування здатності до свідомої саморегуляції. Однак, незважаючи на зазначені дослідження, можливості студентського самоврядування у процесі самореалізації студентської молоді й досі залишаються маловивченими.

Формулювання цілей статті... *Мета статті* – розкрити значення студентського самоврядування у процесі самореалізації студентської молоді.

Виклад основного матеріалу... Серед важливих напрямів реформування системи вищої освіти в Україні є розвиток студентського самоврядування. Студентське самоврядування – потужний фактор демократизації сучасної вищої школи, що сприяє вихованню у студентів лідерських якостей, формуванню громадянської свідомості, активної життєвої позиції [4].

Суттєвий виховний педагогічний вплив на студентську молодь має студентське самоврядування, спрямоване насамперед на реалізацію сутнісних запитів студентів, їх потреб, здібностей та інтересів у різних сферах і формах соціальної діяльності. Основний зміст діяльності студентського самоврядування складається із забезпечення отримання студентами досвіду самоорганізації свого життя. Значення та роль студентського самоврядування у формуванні особистості розкрито у наукових публікаціях. Так, І.Войцехівська, О.Ільєва розглядають поняття студентського самоврядування як засіб реалізації студентською громадою своїх прав, обов'язків та ініціатив через прийняття рішень і їх впровадження за допомогою власних ресурсів у сфері, що визнається адміністрацією, та у співпраці з нею, а також гарантії брати участь через своїх представників у вирішенні питань, які стосуються студентства [2].

У свою чергу У.Ванькович підкреслює, що «...студентське самоврядування займає особливе місце у формуванні соціально зрілої особи, розвитку управлінських, організаторських, комунікативних здібностей майбутніх фахівців, робить істотний вплив на зростання їх професійної компетентності, відповідальності, самостійності, здібності до самоорганізації і саморозвитку, вироблення творчого підходу у вирішенні поставлених завдань» [1].

Студентське самоврядування, підкреслює Ю.Кращенко, це процес реальної участі осіб, які навчаються, в управлінні та керівництві діяльністю свого колективу у взаємодії з усіма органами управління вищим навчальним закладом, провідний фактор активізації навчальної діяльності, виховання лідерських та організаторських якостей, соціальної активності, громадської відповідальності та свідомості, гармонійного розвитку майбутнього фахівця, основа розширення демократизму та підвищення ролі вищої школи як соціальної системи. Науковець приходить до висновку, що студентське самоврядування не лише репрезентує студентську громаду свого вищого навчального закладу, а й покликане ефективно діяти у багатовекторному форматі: від захисту прав студентів до раціональної організації їхнього дозвілля [5]. На думку Г.Троцько, студентське самоврядування – це форма організації управління студентами різноманітною життєдіяльністю свого колективу на принципах свободи, рівноправності, безпосередньої участі в керівництві його справами [9].

За визначенням М.Степко студентське самоврядування – форма організації життя студентського колективу, яка забезпечує розвиток самостійності студентів у прийнятті та реалізації рішень для досягнення суспільно й особистісно значущих цілей, сприяє задоволенню молодіжних потреб, реалізації студентських інтересів, є середовищем спілкування і взаємодії молоді [8]. Узагальнюючи вищезазначене можна стверджувати, що студентське самоврядування є невід'ємною складовою діяльності ВНЗ та має для неї величезне значення, а саме: *сприяє* соціалізації особистості, допомагає студентам відчувати складність соціальних відносин, формувати соціальну позицію, виявляти свої можливості в реалізації лідерських функцій; *забезпечує* виховання якостей, необхідних для подолання складностей соціального життя; *розвиває* організаторські здібності

студентів, збільшуючи кількість умілих організаторів конкретних справ; *формує* відчуття відповідальності; *виховує* самостійність як рису людини, її ініціативність; *розвиває* відносини взаємної відповідальності; *сприяє* самоактивізації, здійсненню саморегулювання, самоконтролю [7].

Проаналізувавши наукові дослідження, ми дійшли висновку, що студентське самоврядування відіграє важливу роль в житті особистості, розкриває усі аспекти життєдіяльності особистості, надає їй можливість розвивати свої здібності, здійснювати життєві плани, розкривати потреби, тобто створює умови для розвитку та самореалізації.

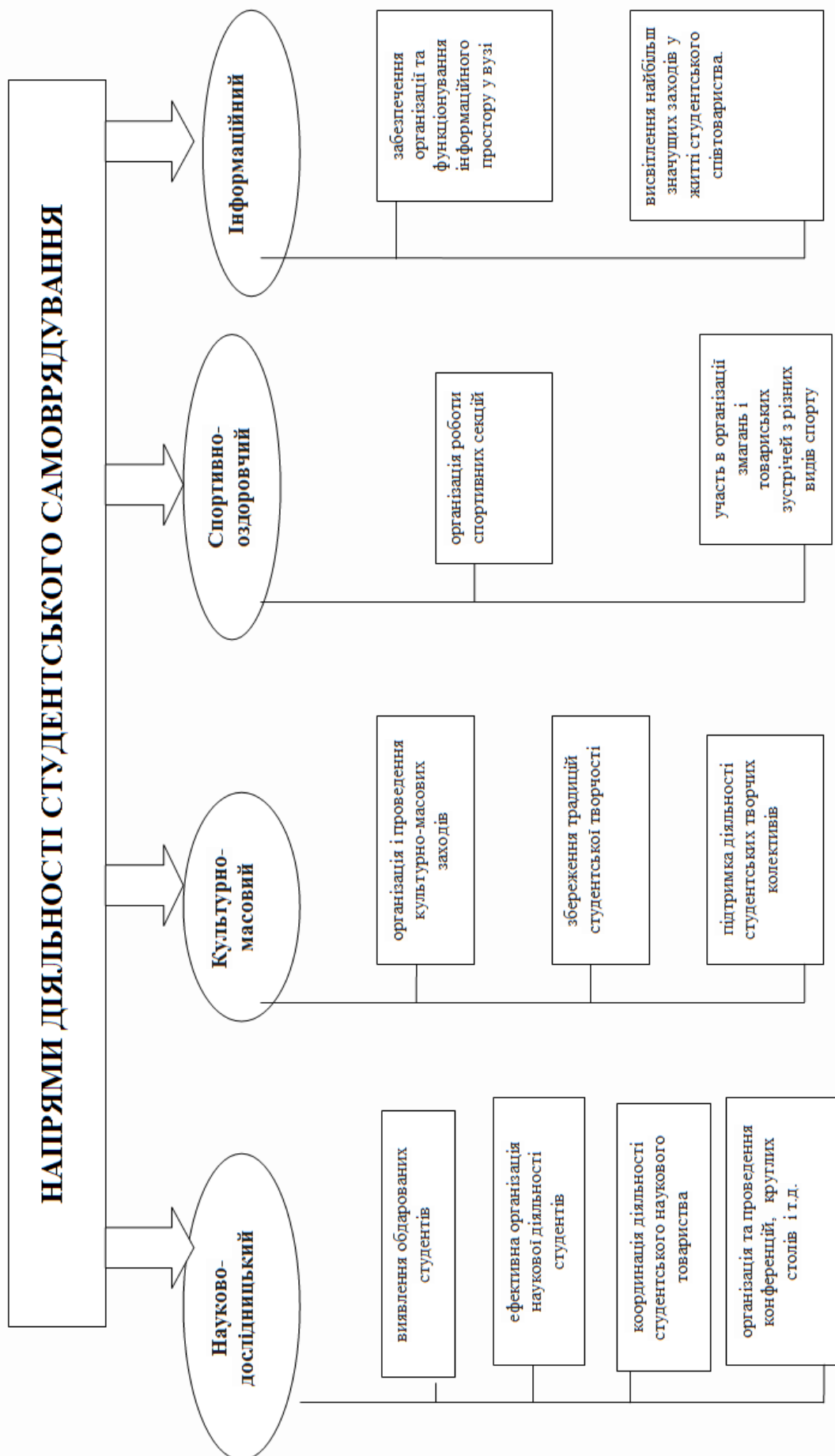
Визначаючи роль студентського самоврядування у самореалізації особистості, варто охарактеризувати його особливості, а саме: *автономність* (передбачає відносну незалежність у визначенні цілей і завдань діяльності колективу, розробці провідних напрямів, самостійність у виборі мотивації діяльності, засобів досягнення, стилю здійснення); *ієрархічність* (упорядкованість діяльності органів студентського самоврядування, громадських студентських формувань, установлення між ними взаємозв'язків, розподіл повноважень, ступеня відповідальності тощо); *зв'язок із зовнішнім соціальним середовищем* (налагодження соціального партнерства з громадськими організаціями, державними установами, органами місцевого самоврядування тощо); *наявність органів самоврядування* (створення на кожному ієрархічному рівні (група – курс – факультет – ВНЗ) відповідних органів студентського самоврядування); *самодіяльність* (творча активність у здійсненні управлінських функцій, наявність певних повноважень); *цілеспрямованість* (здатність ставити цілі власної діяльності, узгоджувати їх із ключовими цілями закладу освіти, державної молодіжної політики) [10].

Головна мета діяльності органів студентського самоврядування полягає передусім у створенні умов самореалізації молодих громадян в інтересах особистості, суспільства і держави, у захисті прав студентів. Студентське самоврядування є важливим фактором розвитку і модернізації суспільства, виявлення потенційного лідерського авангарду, вироблення навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації.

В умовах розвитку демократизації навчально-виховного процесу ВНЗ потужною силою самореалізації особистості виступає студентське самоврядування. Його роль у самореалізації особистості відображена у статті 38 Закону України «Про вищу освіту». У цьому державному документі зазначено, що студентське самоврядування є необхідною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Саме цей орган забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їхню участь в управлінні вищим навчальним закладом, сприяє навчальній науковій та їх творчій діяльності, діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами, створює відповідні умови для проживання і відпочинку студентів, організовує співробітництво зі студентами інших вищих навчальних закладів і молодіжними організаціями та ін. [3].

Зазначені вище завдання дають можливість констатувати, що студентське самоврядування виступає середовищем спілкування, сприяє задоволенню життєвих потреб, реалізації інтересів, здібностей особистості. Студентське самоврядування є вагомим частинкою студентського життя, діяльність якого здійснюється через ряд функцій, які визначені Положенням про студентське самоврядування, а саме: *захист* і представництво прав та інтересів осіб, які навчаються; *сприяння* громадській, соціальній та професійній самореалізації осіб, які навчаються, залученню осіб, які навчаються, до творчої та науково-дослідної роботи; гласності всіх сторін життя студентства через засоби масової комунікації; співробітництву та обміну досвідом роботи зі студентами інших вищих навчальних закладів освіти і молодіжними організаціями, в тому числі із зарубіжними і міжнародними; *проведення* організаційних, наукових, культурно-масових, спортивних, оздоровчих та інших заходів; *прийняття актів*, що регламентують організацію та діяльність студентського самоврядування у вищому навчальному закладі; *надання пропозицій* щодо підвищення якості освіти з урахуванням наукових та професійних інтересів осіб, які навчаються; *діяльність, спрямована* на підвищення свідомості студентів, їх вимогливості до рівня своїх знань, виховання патріотизму до свого навчального закладу; *укріплення зв'язків* між вищими навчальними закладами, міжрегіональних, загальнодержавних та міжнародних контактів; *інформування студентів* про рішення адміністрації, що стосуються студентів; *забезпечення* інформаційної, правової, психологічної допомоги студентам (спільно з відповідними службами) [6]. Варто зазначити, що перераховані вище функції забезпечують здійснення різноманітних заходів, спрямованих на формування особистості студентів, розкриття їх потреб, цілей, інтересів, уподобань.

Діяльність органів студентського самоврядування спрямована на виявлення та підтримку талановитих студентів, спрямована на захист прав та інтересів студентства, забезпечення якості освіти, формування та гармонійний розвиток особистості молодої людини, яка навчається і, звичайно ж, позитивно впливає на суб'єкти студентського самоврядування, відкриваючи молодим лідерам шляхи для самореалізації.

Аналізуючи діяльність органів студентського самоврядування доходимо висновку про те, що зазначені у таблиці 1.1 напрями надають можливість особистості реалізувати особистісний потенціал, задовольнити потреби, інтереси, розвивати громадську позицію, творчу ініціативу, самостійність.

Таким чином, реалізація перерахованих вище напрямів діяльності студентського самоврядування сприятиме вихованню духовної, моральної, трудової, громадської культури студентів ВНЗ.

Ми погоджуємось з думкою Х.Мохссена, що для успішної діяльності органів студентського самоврядування та особистісного й соціального зростання всіх його суб'єктів воно має спиратися на такі *пріоритетні принципи*: рівноправності, виборності, оновлення та наступності, прозорості, демократії, законності, доцільності, гуманності, свободи та відповідальності, розподілу повноважень, звітності тощо.

Займаючись діяльністю в органах студентського самоврядування вищого навчального закладу, студент постійно спілкується з різними людьми, проявляє свої інтереси, виявляє організаторські здібності, самореалізується. Серед різноманітних проблем студентської молоді, проблема в спілкуванні має важливе значення. Спілкуючись з людьми, особистість знаходить спільні інтереси з іншими, широко розкриває свої особисті уподобання, знаходить взаєморозуміння та емоційну підтримку.

Участь студентів у роботі органів студентського самоврядування сприяє зростанню соціальної сміливості, потреби у встановленні міжособистісних контактів, тяжінню до творчого самовиявлення, гнучкості, умінню контролювати себе, оперативності, динамічності, зрілості свідомості; наполегливості у досягненні цілей; самостійному вирішенню нетипових проблем; орієнтованості на результат; швидкості адаптації при зміні ситуацій; формуванню міжособистісних стосунків у різновіковому колективі; ініціюванню розв'язання нових завдань, що таким чином підтверджує ідею про те, що студентське самоврядування відіграє значну роль у самореалізації особистості [11]. Надає широкі можливості для реалізації творчого потенціалу, таланту, орієнтує молодь на досягнення соціально корисної мети, індивідуальної і суспільної, сприяє підвищенню інтересу студентів до наукової і творчої діяльності.

Висновки... Отже, виходячи з результатів аналізу наукових джерел, можна стверджувати, що у системі студентського самоврядування створюються сприятливі можливості для самореалізації особистості та вирішується низка важливих завдань, а саме:

- реалізація сутнісних сил студентів, їх потреб, здібностей та інтересів у різних сферах і формах соціальної діяльності;
- розвиток творчої ініціативи студентів, їх відповідальність і громадянська позиція, самостійність і соціальна активність;
- підвищення свідомості студентів та їх вимогливості до рівня своїх знань, умінь і здібностей.

Список використаних джерел і літератури:

1. Ванькович У. Український досвід студентського самоврядування: тенденції, проблеми / Ванькович Уляна // Студентське самоврядування в Україні. – К. : Молодіжна альтернатива, 2010. – С. 11–18.
2. Войцехівська І. С. Роль студентського самоврядування у формуванні майбутніх фахівців / І. С. Войцехівська, О. П. Ільєва // Десята Міжнародна науково-практична Інтернет – конференція «Сучасна наука XXI століття», 2014
3. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/.
4. Кращенко Ю. Студентське самоврядування в освітньо-виховному середовищі вищої школи України та зарубіжжя [Електронний ресурс] / Ю. Кращенко. – Режим доступу : www.vsr-mon.org.ua/studlibrary/manage/1167-2009-12-04-16-48-58
5. Кращенко Ю. П. Виховання лідерських якостей майбутніх учителів у Полтавському молодіжному проекті «Школа місцевого і студентського самоврядування «Лідер майбутнього» / Ю. П. Кращенко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2011. – № 3. – С. 398–404.
6. Положення про студентське самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : duer.edu/uploads/studrada13-14/5077.doc
7. Романик А. Роль студентського самоврядування в Україні та в країнах Західної Європи / А. Романик // Студентське самоврядування в Україні. – К. : Молодіжна альтернатива. – 2004. – Вип. 6. – С. 6–9.
8. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Уклад. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбащ, В. Д. Шинкарук, К. М. Левківський, В. І. Даниленко; відп. ред. М. Ф. Степко. – К. : Освіта України, 2005. – 49 с. Науково-методичний центр вищої освіти Міністерства освіти і науки України «Освіта України», 2005.
9. Троцько Г. В. Студентське самоврядування як засіб розвитку особистості / Г. В. Троцько // Педагогічна і психологічна науки в Україні : Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України: у 5 т. / АПН України. – К. : Пед. думка, 2007. – Т.1 : Теорія та історія педагогіки. – С. 296–307.

10. Шеїна Л. О. Студентське самоврядування як засіб соціалізації молоді : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Л. О. Шеїна. – Л., 2010. – 8 с.

11. Мохсен Х. Студентське самоврядування як засіб розвитку менеджерських якостей студентів / Х. Мохсен // Трипільська цивілізація. – 2012. – № 7. – с. 51–53

Spysok vykorystanykh dzherel i literatury:

1. Vankovych U. Ukrayinskyi dosvid studentskoho samovriaduvannia : tendentsii, problemy / Vankovych Uliana // Studentske samovriaduvannia v Ukraini. – К. : Molodizhna alternatyva, 2010. – С. 11–18.

2. Voitsekhivska I. S. Rol studentskoho samovriaduvannia i formuvannia maibutnikh fakhivtsiv / I. S. Voitsekhivska, O. P. Piieva // Desiata Mizhnarodna naukovo-praktychna Internet-konferentsiia «Suchasna nauka XXI stolittia», 2014

3. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.osvita.org.ua/pravo/law_05/.

4. Krashchenko Yu. Studentske samovriaduvannia v osvitno-vykhovnomu seredovyshchi vyshchoi shkoly Ukrainy ta zarubizhzhia [Elektronnyi resurs] / Yu. Krashchenko. – Rezhym dostupu : www.vsrmon.org.ua/studlibrary/manage/1167-2009-12-04-16-48-58

5. Krashchenko Yu. P. Vykhovannia liderskykh yakosti maibutnikh uchyteliv u Poltavskomu molodizhnomu proekti «Shkola mistsevoho i studentskoho samovriaduvannia «Lider maibutnoho» / Yu. P. Krashchenko // Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. – Ternopil, 2011. – № 3. – С. 398-404.

6. Polozhennya pro students'ke samovryaduvannia [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : duep.edu/uploads/studrada13-14/5077.doc

7. Romanyk A. Rol studentskoho samovryaduvannia v Ukraini ta v krainakh Zakhidnoi Yevropy / A. Romanyk // Studentske samovriaduvannia v Ukraini. – К. : Molodizhna alternatyva. – 2004. – Vyp. 6. – С. 6-9.

8. Studentske samovriaduvannia yak nevidiemna skladovoho demokratyzatsii vyshchoi shkoly. Uklad. : M. F. Stepko, Ya. Ya. Boliubash, V. D. Shynkaruk, K. M. Levkivskyy, V. I. Danylenko ; vidp. red. M. F. Stepko. – К. : Osvita Ukrainy, 2005. – 49 s. Naukovo-metodychnyi tsentr vyshchoi osvity Ministerstva osvity i nauky Ukrainy Osvita Ukrainy», 2005.

9. Trotsko H. V. Studentske samovriaduvannia yak zasib rozvytku osobystosti / H. V. Trotsko // Pedahohichna i psykhohohichna nauka v Ukraini : Zbirnyk naukovykh prats do 15 – richchia APN Ukrainy : u 5 t. / APN Ukrainy. – К. : Ped. dumka, 2007. – Т.1 : Teoriia ta istoriia pedahohiky. – С. 296-307.

10. Sheina L. O. Studentske samovriaduvannia yak zasib sotsializatsii molodi : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.05 «Sotsialna pedahohika» / L. O. Sheina. – Л., 2010. – 8 с.

11. Mokhsen Kh. Students'ke samovryaduvannia yak zasib rozvitku menedzhers'kikh yakosti studentov / Kh. Mokhsen // Trypilska tsyvilizatsiia. – 2012. – № 7. – с. 51-53.

Аннотация

Людмила Гуцол

Значение студенческого самоуправления в процессе самореализации личности

Статья посвящена решению проблем самореализации студенческой молодежи в ВУЗЕ. Проанализированы научные исследования, определены цель, функции, принципы, направления студенческого самоуправления.

Освещены общие аспекты и значение студенческого самоуправления в процессе самореализации личности, раскрыто потенциал студенческого самоуправления в формировании социально зрелой личности, развития управленческих, организаторских, коммуникативных способностей, социальной активности, гражданской ответственности и сознания, гармоничного развития студенческой молодежи.

Ключевые слова: *студенческое самоуправление, личность, самореализация.*

Summary

Liudmyla Gutsol

The Value of Student Self-Government in the Process of Self-Realization of Personality

The article is deals with the solving of the problem of self-realization of students in the University. Scientific researches have been analyzed, the objectives, functions, principles, areas of student self-government have been determined.

General aspects and importance of student self-government in the process of self-realization have been cleared out, the potential of student self-government in formation of the social mature personality have been revealed, development of managerial, organizational, communicative skills, social activity, civic responsibility and consciousness, harmonic development of students have been explained.

Key words: *student self-government, personality, self-actualization.*

Дата надходження статті: «17» вересня 2014 р.